

VERDENSMÅLS AMBASSADØRERNE

MAJ 2024

**VERDENSMÅLSAMBASSADØRERS
ANBEFALINGER TIL REGERINGENS KOMMENDE
HANDLINGSPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL**

Processen er støttet af

**TUBØRG
FONDET**

FORORD

Fremtiden tilhører ungdommen og de fremtidige generationer, og derfor er vores perspektiver essentielle i enhver samtale om, hvordan vi realiserer Verdensmålene. Unge udgør en central rolle i arbejdet med at skabe en bæredygtig fremtid både i Danmark og globalt. Vores perspektiver og engagement er afgørende for at sikre en effektiv og inkluderende handlingsplan, for ansvaret ligger på os i fremtiden. Vi er en generation, der er formet af Verdensmålene – vi har lært, levet og åndet for Verdensmålene siden vores barndom. Nu ser vi mætheden brede sig i diskussionerne om ambitionerne, men vi vil være helt tydelige: denne træthed har ikke ramt os. Vi er drøn ambitiøse og fulde af gåpåmod. Den danske ungdom forstår alvoren og nødvendigheden af at handle nu. Vi er ikke i mål, før alle er i mål.

Danmark bryster sig af at være et foregangsland, selvom vi ikke engang er halvvejs i mål, selvom halvdelen af tiden inden 2030 er gået. Vi har høje forventninger til den kommende handlingsplan og ser det som nødvendigt at styrke kravet om transparens samt vores kollektive

indsats for at opnå Verdensmålene. Som unge søger vi aktivt at bidrage til udviklingen af handlingsplanen af flere grunde, men først og fremmest fordi vi er en generation, der står med udsigten til en polykrise med klimaforandringer, biodiversitetskrise, ulighed og sociale uretfærdigheder, som kræver øjeblikkelig og langsigtet handling og vedvarende engagement.

I udviklingen af vores anbefalinger har vi lagt vægt på konkrete initiativer, der adresserer de temaer, vi ser som mest presserende. Ikke bare for unge, men for alle danskere, og hvor Danmark er særligt langt fra at være i mål. Vi har udarbejdet anbefalinger om klimaforandringer, uddannelse og forbrug. Initiativerne er valgt med henblik på deres potentiale til at skabe reelle forandringer og løse komplekse problemer med et effektivt og langsigtet perspektiv. Vi står som unge borgere i Danmark med globalt udsyn klar til at tage del, ikke kun som kritikere, men som aktive medskabere af de løsninger, der vil forme vores fælles fremtid.

Verdensmålsambassadørerne er et frivilligt netværk gruppe af unge mennesker, som kæmper for at indfri FN's 17 Verdensmål inden 2030. Vi er unge formidlere, projektledere, ungdomspolitikere, aktivister, nørdere og meningsdannere, som gennem en bred vifte af aktiviteter bidrager til at sikre håb og handling.

Vi arbejder for at bidrage til en mere lige, bæredygtig og retfærdig fremtid ved at formidle et nuanceret billede af verden, der viser, at det er muligt at skabe forandring. Vi er ikke partipolitiske, men tror på, at der findes politiske løsninger på verdens udfordringer. Derfor samler vi mennesker omkring en fælles vision og opfordrer til handling ved at være konstruktive og værne om håbet for en bæredygtig fremtid.

ANBEFALINGER TIL UNGEINDDRAGELSE

PERMANENT INDDRAGELSE AF UNGE I ARBEJDET MED VERDENSMÅLENE

Et afgørende tiltag for at fremme og sikre generationsrepræsentation i arbejdet med Verdensmålene, kan gøres ved at oprette et ungepanel. Panelet vil fungere som en central aktør til at repræsentere unges perspektiv, der hvor beslutningerne tages, samt mobilisere og engagere i Verdensmålsdagsordenen. Ungdommen anskuer verden på en anden måde og viser en større vilje og en stærkere interesse i at fremme strukturelle ændringer, som kan danne grundlag for et bæredygtigt samfund og overholdelse af internationale aftaler. For at sikre kontinuitet vil et ungepanel have et fast mandat og klart definerede opgaver og mål, der løbende vil blive evalueret og tilpasset for at opnå relevans og effektivt i sit arbejde for at fremme Verdensmålene sammen med 2030-panelet. Det er på tide, at der ikke kun bliver snakket om os og for os. Tiden er inde til at tale med os.

- Opret et 2030-ungepanel.
- Inddrag unge i udviklingen af den kommende handlingsplan.
- Vi skal adaptere en holistisk tilgang til Verdensmålene. Hvornår går et initiativ på kompromis med et andet?

ANBEFALINGER TIL KLIMAOMRÅDET

Klimakrisen er en absolut hovedprioritet for unge. Klima-, miljø, og biodiversitetskrisen er et enormt bredt og betydningsfuldt område, og manglende handlen påvirker samtlige andre Verdensmål: som kogende vand, der skulper ind over alle andre verdensmål. Problematikken er kompleks. Men vi kender heldigvis godt løsningerne, selvom det kræver store og svære beslutninger at nå i mål. Derfor vil vi opfordre den danske regering til at turde tage de svære beslutninger, som er nødvendige. Vi bakker jer op i jeres modige, bæredygtige valg! Vi fremsætter her et sæt anbefalinger, som vi håber kan inspirere regeringens Handlingsplan for FN's Verdensmål. Vi har udvalgt tre områder, som er afgørende for både unge og for klimaet.

1 TRANSPORTSEKTOREN SKAL GENTÆNKES

CO₂ fra transportsektoren udgør over en tredjedel af Danmarks samlede CO₂-regnskab og er meget miljøbelastende. Samtidigt er det vores klare ønske, at det skal være muligt at komme på arbejde, i skole, til fritidsaktiviteter og på besøg hos vores kære. Derfor er løsningen en bedre offentlig transport i hele landet. Verdensmålsambassadørerne er bekymrede over de igangværende og bebudede motorvejsudvidelser. At udbygge vejgodstransporten og privatbilismen samtidigt med at DSB's billetpriser stiger, ser vi som et åbenlyst tilbageskridt for den bæredygtige, kollektive transport. Vejtransport medfører støj, forurening, ulykker og ødelægger vores i forvejen pressede danske natur; og når først motorvejen er anlagt, forsvinder den ikke igen. Vi frygter, at Danmark bliver et gennemkørselsland mellem Skandinavien og Tyskland til stor ulempe for danskerne. I stedet ønsker vi et transportsystem, som tager udgangspunkt i, hvad danskerne har brug for og mener - i balance med naturen og klimaet.

- ➔ Timeout på store nye motorvejs anlægsprojekter! Gamle planer baseret på fortidens løsninger er ikke længere gavnlige, men konsekvenserne af deres realisering er umulige at gøre om.
- ➔ Investér i subsidier til bus-, tog- og færgebilletter. Vi ønsker at arbejde mod gratis offentlig transport på sigt.
- ➔ Centrale torve og gamle hovedveje i de største byer skal fredes fra biler. Nedsæt en arbejdsgruppe, som kan se på, om det er muligt at nedlægge store veje som Vesterbro Torv i Aarhus som det fx er sket med projektet Parc Rives de Seine i Paris.
- ➔ Genopret Passagerpulsens. I skal forpligte jer til at lytte til det, som deltagerne konkluderer.
- ➔ Indfør en høj dieselafgift. Som minimum skal Danmark matche Tysklands niveau.

Stop salg af fossile biler i 2030. Derudover skal elbilmarkedet støttes i en årrække.

2 NYE PRIORITERINGER I AREALANVENDELSEN I DANMARK

Vi opfordrer til en mere holistisk og demokratisk tilgang til, hvordan vores lille lands arealer anvendes. Hvordan skaber vi plads til både biodiversitet, byer og landliv, vandindvinding, infrastruktur, militære øvelsesarealer, rekreativitet, fødevarerproduktion, industri, skov og vild natur?

- Opdatér areallovgivningen for vedvarende energi. Opstilling af vindmøller, solceller og deslige skal kombineres med mere naturbeskyttelse, så flere arealer kan gøres multifunktionelle.
- Der bør etableres solceller på store bygningsflader som fx offentlige bygningers tage, parkeringskældre og varelagre.
- Der skal udpeges langt mere vild natur og anlægges naturparker.
- Udtag langt flere lavbundsjord og skov- og vådområder skal beskyttes.
- Lad dansk olie og gas blive i jorden! Åbningen af Hejre-feltet er en skandale og har ingen gang på jord i en fossilfri fremtid.
- Eksproprier landbrugsjord og omlæg det til fri natur evt. med VE-anlæg, hvor det giver mening.

3 KLIMATÆNKNING KRÆVER OPGØR MED FORÆLDEDE TANKEMØNSTE

Måden, hvorpå vi anskuer vores økonomiske handlerum, har en betydning for de muligheder og hensyn, vi tager. Økonomi er den største magtfaktor i diskussionen om indretningen af vores samfund. Men hvad stiller vi op, når regeringens økonomiske regnemodeller ikke indeholder de væsentlige reelle faktorer? Vi ønsker et grundlæggende opgør med en økonomisk tænkning, som ikke medregner klima- og miljøeffekter og -omkostninger.

Håndteringen af coronakrisen viste os, at både verdens regeringer og befolkninger er villige og i stand til at håndtere kriser effektivt. Vi mener, at klimakrisen bør ophøjes til samme krisestatus for at anerkende dens alvor og for at legitimere de tiltag, som er nødvendige for at løse den. Det giver derudover anledning til stor bekymring, at regeringen arbejder ud fra et princip om at efterleve minimumskrav, som i forvejen er for uambitiøse. Vi ser hellere, at der arbejdes ud fra et overambitiøst forsigtighedsprincip som under corona, og at der ligeledes indarbejdes solide buffere i klimapolitikken, som tager højde for uforudsete begivenheder og usikkerheder i fremskrivninger.

- Indfør et permanent klimaborgerting. Borgerne skal inddrages i klimapolitik. Gennem fx klimaborgerting sikrer vi bred opbakning med lokal forankring.
- Lav en strategi for at styrke danskernes opbakning til klimaløsninger.
Justér antagelserne bag samfundsøkonomiske beregninger, så skyggeprisen for forurening indarbejdes. Vi vil se, hvad tingene reelt koster.
- Høj, ensartet CO₂-afgift på alle sektorer inklusivt landbrug og industri. Begge skal genbesøges snarest, hvis de viser sig ikke at virke efter hensigten.
- Tilgå klimamålene med et forsigtighedsprincip. Der bør indarbejdes solide buffere i klimapolitikken.
- Nedsæt en klimataskforce med samme status som krisebereðskabet under coronakrisen.
- Forbyd reklamer for industrier eller produkter med meget høj klimabelastning. Ved forbud mod reklamer af eksempelvis fossil- og fast fashion industrien.

ANBEFALINGER TIL UDDANNELSESOMRÅDET

Uddannelse har afgørende betydning for unges hverdag, liv og fremtid. Derfor er det afgørende at sikre uddannelsen af høj kvalitet og som gør os i stand til at sikre en bedre fremtid. Uddannelse er det fundament, som gør os i stand til at bære samfundet videre. Vi mener, at der er behov for, at uddannelsesinstitutioner hæver standarden på alle uddannelsesniveauer inden for systemtænkning, problemløsning og almen dannelse, så de unge er bedre klædt på til at leve og arbejde med fremtidens komplekse udfordringer. Vi kommer med følgende anbefalinger til at integrere Verdensmålene på uddannelsesområdet.

1 VERDENSMÅL OG BÆREDYGTIGHED IND PÅ ALLE UDDANNELSER

Verdensmålene og bæredygtighed skal være en central del af alle uddannelser på tværs af uddannelsesniveauer. Bæredygtighed skal sættes i relation til det specifikke fag og den specifikke uddannelse, så der sikres viden og kompetencer til den grønne omstilling.

- Skriv Verdensmålene og bæredygtighed ind i alle fags formål som en selvstændig ambition på tværs af uddannelser.
- Alle grundskoleelever skal igennem undervisningsforløb i den bæredygtige udvikling og livsstil, herunder kulturens bidrag dertil, menneskerettigheder og ligestilling, fred, globalt medborgerskab, kulturel mangfoldighed og biosfæren.
- Prioritér forskning, der aktivt arbejder med Verdensmålene og bæredygtighed på de videregående uddannelser.

2 FREMTIDSSIKRING AF UNDERVISNINGSMATERIALER

Det er vigtigt, at nye investeringer i fremtidens uddannelses- og skolesystem er relevante for de unges virkelighed, som er tæt forbundet til en virtuel verden. For at imødekomme elever, lærlinge og studerende, hvor de befinder sig, anbefaler vi at bruge flere ressourcer på aktivt at udforske mulighederne i nye teknologier.

- Prioritér at udforske potentialet i at lade kunstig intelligenssystemer skabe nye undervisningsmodaliteter, såsom at konvertere tekstbøger til lydbøger eller automatisk bryde komplekse emner op i mindmaps. Dette sikrer, at vigtig, men kompleks viden kan nå ud til flere elever.
- Undersøg mulighederne med at lade kunstig intelligenssystemer personalisere læringsmateriale til elevers egne interesser, så strukturelle uligheder i fagenes natur mindskes.
- Prioritér at udforske mulighederne i at lade kunstig intelligenssystemer koble Verdensmålene på allerede eksisterende undervisningsforløb.
- Prioritér fleksible undervisningsmaterialer. Online undervisningsmaterialer, der nemt kan opdateres og er mulige at give kontinuerlig feedback, og som understøtter crowdsourcing, skal forbedres. De skal give mulighed for at udnytte den enkelte lærers egen kreativitet og understøtter, at undervisningsmaterialer skal ændre sig i takt med, at verden gør det.

3 FLERE MIDLER TIL UDDANNELSESOMRÅDET

Uddannelsessektoren har behov for ekstra finansiering for at kunne sikre vores fælles fremtid, både hvad angår læringsmiljøer og uddannelsesindholdet. Det er nødvendigt at styrke uddannelserne fremfor at svække dem med besparelser.

- Der skal oprettes en pulje under Børne- og Undervisningsministeriet med midler, som skal styrke længerevarende projekter og undervisningsforløb i Verdensmålene.
- Det er vigtigt at støtte vidensdeling blandt undervisere, så ny viden og teknologi kan formidles optimalt. For at de bebudede "Frihedskampanjer" kan være til gavn i folkeskolen, er det nødvendigt at give ressourcer til at understøtte aktiv vidensdeling.
- Det skal sikres, at lærere kan blive efteruddannet i ny viden opnået både indenfor deres fag, men også indenfor det pædagogiske område. Dette omfatter efteruddannelse inden for bæredygtighed, teknologi, og inklusion af elever på tværs af baggrund, funktionsnedsættelser og køn.
- Midler skal sikres til at forbedre og bygge nye faciliteter på uddannelsesinstitutioner, der sikrer inkluderende læringsmiljøer på tværs af køn, funktionsnedsættelser, alder og baggrund.

ANBEFALINGER TIL FORBRUGSOMRÅDET

Vores del af verden har et enormt problem med overforbrug, og vi er nødt til at påtage os ansvaret for at ændre vores forbrugskultur. Dette gælder især Danmark. Hvis hele verden skulle leve som os, ville vi behøve 4,8 jordkloder for blot at opretholde vores forbrug. Her er derfor fire anbefalinger om, hvordan vi udvikler os i retningen af et bæredygtigt samfund i overensstemmelse med Verdensmålene. uddannelsesområdet.

1 REDUCÉR FORBRUG I BYGGEBRANCHEN

Bygge- og anlægsbranchen står for en tredjedel af Danmarks CO2-udledninger - særligt nedrivning og nybyggeri er ressourcerekrævende. Der er brug for et paradigmeskifte i byggebranchen, hvor fokus bliver rykket fra nedrivning til renovering og vedligehold. Vi skal værne om den bygningsmasse, vi har. Både af hensyn til vores forbrug, men også for at værne om vores fælles kulturarv. Bedre regulering skal bidrage til, at byggebranchen indtænker cirkularitet i projekter og undgår nedrivninger. Nedrivning er ikke kun klima- og miljøbelastende, men har også sociale aspekter, da nybyg ofte bliver dyrere end det, som det erstatter - og dette rammer socialt skævt. Vores byer skal være inkluderende både i design af byrum og af vores bygningsmasse.

- Indfør skærpede krav til, hvor og hvornår bygherrer må opføre nybyg. Gør det i stedet mere attraktivt at renovere gennem regulering.
- Hæv livscykluskravene fra 40 til 100 år.
Udarbejd et ambitiøst energieffektiviseringsmål - og prioritér istandsættelse af eksisterende materialer.
- Prioritér byudvikling i gamle industriområder frem for nye byudviklingsområder - og tag udgangspunkt i de eksisterende strukturer i denne proces!
- Gør det mere attraktivt at bygge med biogene materialer.

2 STOP FAST FASHION

Fast fashion er en stor del af forbrugskulturen. Det skyldes billigt tøj produceret med billig arbejdskraft i det globale syd med dårlige arbejdsforhold. Det er en uretfærdig produktionsform - mod både arbejdere og natur. Vi anbefaler derfor:

- Indfør en afgift på fast fashion produkter. Afgiften skal sigte mod at gøre det sværere og dyrere for forbrugeren, så det ikke længere kan betale sig for individet at købe tøj, som er sendt fra den anden side af kloden. Staten skal bruge afgiftens indtjening til at gøre lokal slow fashion billigere for forbrugeren, ved at støtte sådanne producenter og deres plads på det danske marked.
- Styrk Forbrugerombudsmandens arbejde mod greenwashing.
- Indfør et bødesystem på bortskaffelse af tøj, som ikke har været hos en forbruger, herunder også reklamationsvarer.

3 BÆREDYGTIG MADKULTUREL OMSTILLING

De offentlige kantiner og køkkener serverer 650.000 måltider dagligt, de har derfor et ansvar for at servere bæredygtig mad. Vores madproduktion skal sørge for, at Danmarks madkultur er i harmoni med de planetære grænser. I samtalen om fødevarer bliver forbrugeren holdt personligt ansvarlig, men har svært ved at danne sig et overblik over, hvad det hensigtsmæssige bæredygtige valg er. Denne tankegang skal der fundamentalt gøres op med, da det ikke skal være den enkelte forbrugers ansvar. Det offentlige kan her påtage sig sit ansvar ved blandt andet at gøre det klimavenlige valg til det nemme.

- Offentlige køkkener skal servere sæsonbaseret, lokal og plantebaseret mad.
- Introducér en "forhindret madspild"/"upcycling" - certificering som fortæller forbrugeren, at der er brugt råvarer til at producere produktet, som ellers ville være gået til spilde.
- Indfør en juridisk begrænsning af de offentlige køkkeners madspild på 50%.
- Gør det fuldt lovligt at skralde og påbyd supermarkeder etc. at holde adgang til skraldecontainere åben.
- Frugt og grønt skal prissættes efter vægt frem for pr. stk.
- Der skal gøres op med skønhedsideal for råvarer.

**VERDENSMÅLS
AMBASSADØRERNE**